

דף סא.

עין משפט ב.

ח"מ סימן שלט פעיף ב

ב. כל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל נשמתו ^ט ועובר בחמשה לאוין ^י ועשה.

דף סא:

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן שמח פעיף א

א. אסור לגנוב אפי' כל שהוא ^כ דין תורה, ואסור לגנוב אפי' דרך שחוק ^ל ואפי' ע"מ להחזיר ^מ או כדי לשלם תשלומי כפל או כדי לצערו, כדי שלא ירגיל עצמו בכך.

עין משפט ג.

ח"מ סימן רלא פעיף יח

יז. לא ימדוד קרקע בחבל לאחד בימות הקיץ, ולשני בחורף שהחבל מתקצר ומתייבש בימות החמה ^ז אלא ימדוד בקנה או בשרשרת.

^ט. שם בברייתא קי"ב ע"א, ובפעמוני זהב הביא דאם זיכה בעה"ב לפועל שכירותו ע"י אחר מסתבר שכל שביד הפועל לילך ולקחת שוב אינו עובר בין נתרצה הפועל בכך בין לא נתרצה שהרי אין כאן "לא תלין איתך" שזה כבר לא איתו ע"ש.

^י. מברייתא קי"א ע"א, והגם שיש מהן בשכיר יום ויש מהן בשכיר לילה, כתב רש"י שודאי כולם ביחד לא משכחת לה, ומ"מ בכסף משנה כתב דאם כשכבשו עבר לילה וגם יום עבר בכולם.

והחמשה הן, לא תגזול, לא תעשוק שכר שכיר, לא תעשוק את רעך, לא תלין, ולא תבוא עליו השמש, והעשה דביומו תיתן שכרו.

^כ. מב"ק י"ג ע"ב, ואפי' כל שהוא כמו שחצי שיעור לענין חלב ודם אסור מן התורה אע"ג דאין לוקין עליו, כמבואר ביור"ד, ובאו"ח לענין חצי שיעור ביום הכיפורים כך חצי שיעור לענין ממון ג"כ אסור מן התורה אע"ג דאין לוקין עליו. סמ"ע ס"ק א'.

^ל. כ"כ הרא"ש שם וכ"נ מדברי התוס' שם בד"ה כגון שקבל עליו.

^מ. היינו לצורכו ואח"כ יחזירנו לו. סמ"ע ס"ק ב', ודרך שחוק וע"מ להחזיר או לצערו איסורו מדרבנן כך משמע ממה שמסיים השו"ע כדי שלא ירגיל עצמו בכך.

^נ. ברייתא ב"מ ס"א ע"ב, וסמ"ע ס"ק ל"ג.

עין משפט ד. חו"מ סימן רלא פעיף יא

יא. אסור להטמין משקלותיו במלח ^ב.

עין משפט ה. חו"מ סימן רלא פעיף ו

ו. כשמודד דבר לח לא יעשה כדי שיעלה הקצף ויראה כאילו היא מלאה ^ע ואפי' במידה קטנה מאוד שאין בקצף כדי פרוטה, וצריך להשהות המדה בלח כדי שיטפטפו ממנה שלושה טיפות ^פ וזה בבעל הבית אבל בחנוני אינו צריך להמתין שיטפטף.

עין משפט ו. יו"ד סימן קס פעיף ג

ג. התולה מעותיו לומר שהם של גוי ומלוה אותם ברבית, הקב"ה יפרע ממנו ^ז.

עין משפט ז. יו"ד סימן קסא פעיף ו

ז. לקח הרבית ומת המלוה, אין היורשים צריכים להחזיר ^ק אלא א"כ היה דבר מסויים ^ר כמו פרה וטלית ועשה אביהם תשובה ^ש ולא

ס. מברייטא במציעא ס"א ע"ב. שהמלח מקילו וימכור בו כ"כ ר"ת בתוס' שם, ורמב"ם בפ"ח מגניבה הלכה ז' וכן הרשב"ם שם כתבו שהמלח מכביד המשקולות וע"ז נאמר "ויראת מאלוקיך".

ע. שם בברייטא פ"ט ע"ב.

פ. במשנה שם פ"ז ע"א, ובחנוני שטרוד במכירתו אין לו פנאי.

צ. מימרא דרבא שם דף ס"א ע"ב. ועיין בסי' קס"ט.

ק. מברייטא שם ס"ב ע"א. שלמדו מפסוק "אל תקח מאתו נשך" לדידיה אזהר רחמנא ולא לבניו. ט"ז ס"ק ד'.

ר. שאז חייבים להחזיר משום כבוד אביהם. ש"ך ס"ק י'. ורק בעשה תשובה יש כבוד אביהם.

ובדגול מרבבה מסתפק אם מת הלוה, אם המלוה חייב להחזיר ליורשי הלוה כיון שעיקר חזרת רבית הוא משום וחי אחיך עמך וכיון שמת לא יבא להחיותו בזה, והביא מהכלבו שכתב דחייב להשיב ללוה או ליורשיו, וכתב דאפשר דשם ברוצה לשוב בתשובה שלמה אבל הבי"ד אין כופין להשיב ליורשי הלוה.

ודבר מסויים לאו דוקא אלא כל דבר שהוא בעין. ש"ך ס"ק י"א.

ש. שאז יש כיבוד לאביהם וכנ"ל.

הספיק להחזיר עד שמת.

עין משפט זז. יו"ד סימן קפא סעיף א

א. כל דבר אסור ללוות בתוספת ה, ואפי' בפחות משהו פרוטה יש איסור רבית, אבל אין מוציאין אותו בדיינים א.

הגה: כלל הוא כל שהוא שכר המתנה אסור, בין שהוא דרך מקח וממכר בין שהוא דרך הלואה, אלא שבדרך מקח וממכר ב אינו רק אבק רבית.

עין משפט ט. יו"ד סימן קפא סעיף ה

ה. רבית מן התורה שהיא בדרך הלואה בדבר קצוב יוצאת בדיינים ג, והיו כופין ומכין אותו עד שתצא נפשו, אבל אין בי"ד יורדין ד לנכסיו.

ה. ו. ה"ה אם הלוחו על חצירו, ואמר לו ע"מ שידור בו בחנם ה או ע"מ שישכרנו ו לו בפחות וכיוצא בזה, הוי רבית קצוצה.

ת. מברייתא בב"מ דף ס"א ע"א. וכתב הש"ך בס"ק א' דיש מחלוקת הפוסקים אם שייך רבית בהלואת קרקע, וכתב הב"ח דיש להחמיר, וכך נראה דעת מר"ן השו"ע והרמ"א. וכתב הט"ז דה"ה בעבדים שייך רבית דרבנן, ובשטרות פשיטא דשייך רבית דכשמלוה לו השטר מלוה לו ממון ועיקר ההלואה הוא הממון, ופשוט שיש בזה רבית גמורה. כתב בשל"ג דאם הלוח לו מאה, במאה ועשרים אע"פ שהוזלו עד ששווין המאה ועשרים בעת שמחזיר לו כמו שהיו שווין הק', הרי זה רבית קצוצה דבתר מעיקרא אזלינן. א. ואפי' הדיינים רוצים להזדקק ולשבת בדין אין מוציאין אותו ודלא כהלבוש. ש"ך ס"ק ג'. והטעם דלא ניתן להשבון, כמ"ש בב"ק דף ק"ה ע"א, ועיין ביאורי הגר"א אות א'-ב'-ג'. ובפחות משהו פרוטה יש איסור רבית מן התורה לרמ"ה, אבל לטור אסור מדרבנן. ב. מב"מ דף ס"ב ע"ב.

ג. כר"א שם בדף ס"א ע"ב, וכן הסכמת כל הפוסקים. ושהיו כופין ומכין משום מצוות עשה ד"וחי אחיך עמך", כ"כ הנ"י בשם הרשב"א והר"ן, וכ"כ הריב"ש בתשובה. וכתב הט"ז בס"ק ג' דדוקא אם תבעו, והביא ראייה מדברי רש"י שצריך תביעה מהלוח ובלי זה אין שום כפייה מב"ד על מקבל הרבית להחזירו. ובבית לחם יהודה חלק עליו דא"צ תביעה.

ד. ואם כבר החזיר הרבית ע"פ בי"ד או מעצמו ואח"כ חזר ותפס משל הלוח בגין הרבית יורדין לנכסיו שהרי זה גזל. וה"ה אם מתחלה לקח רבית קצוצה בעל כורחו של הלוח שבזה יורדין לנכסיו ומוציאין ממנו. כ"כ בש"ך ס"ק ח'.

ה. כמ"ש הרי"ף דף ס"ד ע"ב, ובסי' קס"ו סעיף ב' שהיא ג"כ רבית קצוצה. ו. כדעת רש"י אבל לפי' התוס' בכה"ג הוי אבק רבית, תוס' ס"ד ע"ב ד"ה ולא. ביאורי הגר"א אות י"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט י.

יו"ד סימן קסא סעיף ב

ג. ב. אבק רבית ז אינה יוצאת בדיונים, ואם בא לצאת ידי שמים חייב להחזיר.

הגה: רבית מוקדמת או מאוחרת, אפי' לצאת ידי שמים אינו חייב להחזיר ח.

ז. מימרא דר"א שם ס"א ע"ב. ועיין ביאורי הגר"א אות ז'.

ח. כ"כ הב"י בשם תשובת הרשב"א, משום דבמתנה נתן אותה כמ"ש במשנה דף ע"ה ע"ב.